

**Sakskart til møte i
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne
04.09.2017**

—

Møtested: Schweigaardsgt. 4, Galleriet
Møterom: 211
Møtedato: 04.09.2017
Tid: 14:00

Saksliste

Saksnr	Tittel
PS 10/17	Tannklinikker og investeringsprosjekter i ØP perioden 2017 -2020
PS 11/17	Status og plan for utvikling av bestillingstransporttilbudet i Akershus
NOT 3/17	Orientering - Strategi for å øke tilgjengelighet til kollektivtransporten for mennesker med nedsatt funksjonsevne - status og plan

Annet:

- Dagskonferansen for kommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne 2017
- Universell utforming på Akershus fylkeskommunes nettsider
- Oppfølging av befaringen på Aker Brygge og Nesodden kollektivterminaler

Det vil bli gitt en orientering angående universelt utformede kulturbygg og idrettsanlegg i begynnelsen av møtet knyttet til oppfølging av oversendelsesforslag i Fylkestingsak 92/15 punkt 6.

Dato: 26.06.2017
Arkivref: 2017/9605-1

Saksnr	Utvalg	Møtedato
92/17	Fylkesting	18.09.2017
19/17	Administrasjonsutvalget	06.09.2017
35/17	Hovedutvalg for kultur, frivillighet og folkehelse	05.09.2017
9/17	Eldrerådet	04.09.2017
10/17	Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	04.09.2017

Tannklinikker og investeringsprosjekter i ØP perioden 2017 -2020

Innstilling

Det etableres nye tannklinikker på Strømmen, i Asker og på Eidsvoll i samsvar med beskrevne investeringsprosjekter i ØP for 2017 -2020.

Sammendrag

Stortinget besluttet 8. juni at tannhelsetjenesten ikke flyttes til kommunene, men forblir under fylkeskommunalt ansvar.

I tråd med tannhelsetjenestens mål for økonomiplanperioden om å gi befolkningen et godt og kostnadseffektivt tjenestetilbud, er det behov for å gjennomføre de investeringsprosjektene som er angitt i ØP 2017 -2020, vedtatt av fylkestinget i desember 2016.

Utjevning av sosiale helseforskjeller og et faglig fullverdig tjenestetilbud er et uttrykt mål for tannhelsetjenesten, og for å nå målene er det nødvendig med relativt store tannklinikker, som kan gi et bredt faglig tjenestetilbud. En av utfordringene er å tilpasse klinikkapasiteten til økt pasientmengde og å ivareta arbeidsmiljømessige krav.

Hensynet til tilgjengelighet for alle grupper i befolkningen tilsier at nye tannklinikker bør plasseres på bakkeplan. Dette er også en lokalisering som anbefales av branntekniske årsaker, fordi det er krevende å evakuere funksjonshemmede pasienter og personer som er avhengig av hjelp for å komme seg ut ved en nødsituasjon.

I planperioden 2017 -2020 vil tannhelsetjenesten ha behov for å igangsette nye klinikkprosjekter på Strømmen, i Asker og på Eidsvoll.

Det må også igangsettes en prosjektering av ny tannklinikk på Fornebu mot slutten av perioden, dvs. i 2020 fordi bygget skal total rehabiliteres eller rives i 2022-2023.

For økonomiplanperioden 2018 – 2021 vil det bli behov for ytterligere nye etableringer og disse vil framkomme av økonomiplanen for den kommende perioden.

Saksutredning

Det er behov for å gjenoppta arbeidet med de planlagte investeringsprosjektene som er beskrevet i godkjent økonomiplan for 2017-2020. Flere klinikkprosjekter ble midlertidig utsatt som følge av usikkerheten rundt tannhelsetjenestens forankringsnivå, og tannhelsetjenesten ble av samme grunn nødt til å forlenge leieavtalene på Fet tannklinikk, Eidsvoll tannklinikk og Strømmen tannklinikk.

80133 Strømmen tannklinikk – nye lokaler

Bygget skal ifølge gårdeier rives/rehabiliteres i 2019, slik at tannklinikken må flytte ut pr. 31.12.18. Leiekontrakten gikk ut i 2017 og ble forlenget til 31.12.2018. Befolkningsveksten i Strømmenområdet er større enn det dagens klinikk har kapasitet til, og det er behov for ytterligere to behandlingsrom utover dagens klinikk for å dekke behovet. SSBs tall for befolkningsvekst tilsier en vekst på om lag 8 prosent i 2020. Tannhelsestatus for barn og ungdom tilhørende Strømmen tannklinikk er på nivå med eller lavere enn gjennomsnittet for fylkeskommunen, og med utgangspunkt i tannhelsestatus og befolkningsvekst er det behov for 10 behandlingsrom i den nye klinikken. En ny tannklinikk i denne størrelsesorden er ut fra tidligere erfaringstall anslått med kostnad rundt 25,6 mill. kr. Prosjektet var planlagt startet i første halvdel av 2017, og det er et stort behov for å igangsette prosjektet fordi det normalt tar mellom 1 og 2 år fra et prosjekt starter til innflytting er mulig.

80801 Askerholmen tannklinikk – nye lokaler

Leiekontrakten for Askerholmen tannklinikk utløper 30.06.18, og det er et stort behov for å igangsette prosjektering av ny klinikk for å dekke tjenestetilbudet til den delen av befolkningen som sogner til Askerholmen tannklinikk. Det er ifølge SSB anslått en befolkningsøkning på i underkant av 3,6 % for Asker kommune i perioden 2016 -2020. Tannhelsen er generelt sett god i Asker, og ny klinikk har behov for 8 behandlingsrom.

Det er ikke aktuelt å forlenge den nåværende leiekontrakten av hensyn til brannsikkerhet og ventilasjon i bygget. Klinikken ligger i 4 etasje, og det er u hensiktsmessige rømningsveier ved en eventuell brann. Det finnes to rømningsveier, men den ene er en utvendig vindeltrapp som avsluttes ca. 2 meter over bakkenivå. Den vil ikke være aktuell rømningsvei for andre enn funksjonsfriske personer. Ventilasjonen på Askerholmen er ikke i samsvar med de kravene som gjelder for dagens tannklinikker.

Investeringsbehovet er angitt i den vedtatte økonomiplanen for 2017 – 2020, og for ny klinikk i Asker er det satt av 20 mill. kr. Prosjektet ble forsinket som følge av usikkerhet rundt tannhelsetjenesten og forvaltningsnivå. Fylkeskommunens eiendomsforetak var i kontakt med en aktuell utleier av egnede lokaler sentralt i Asker sentrum våren 2017, men prosessen ble midlertid stoppet. Fra tannhelsetjenestens side er det behov for å gjenoppta denne prosessen så snart som mulig.

81731 Eidsvoll tannklinikk – nye lokaler

Ny tannklinikk som dekker tjenestebehovet til befolkningen i øvre deler av Romerike har vært beskrevet i økonomiplanene siden 2015, og det ble framlagt en sak for politisk behandling

høsten 2016 som omhandlet en samling av tannhelsetjenestetilbudet for befolkningen i øvre deler av Romerike. Sak om sammenslåing av tannklinikkerne på Nannestad og Eidsvoll ble ikke vedtatt.

Det innebærer at Nannestad tannklinikk består slik den er i dag med de utfordringer som er beskrevet i tidligere sak når det gjelder driftsmessige forhold, som sårbarhet og lite faglig miljø samt mangler knyttet til brannsikkerhet. AFK Eiendom skal sikre at utleier forholder seg til gjeldende brannsikkerhetsforskrifter. Eiendomsforetakets spesialrådgiver når det gjelder brannsikkerhet er i løpende dialog med byggets eier, og status per juni 2017 er at gårdeier ikke tilfredsstillende minimumskravene til brannsikkerhet, fordi rømningsvinduene er for små og det mangler brannskille mot naboieietaker. Eiendomsforetaket har bedt gårdeier om en redegjørelse på at han har tilfredsstillende minimumskravene i forskriftene, men det er ikke mottatt noen redegjørelse. Eiendomsforetaket tilrår at tannklinikken flyttes til nye lokaler dersom gårdeier ikke utbedrer disse manglene. Leiekontrakten i nåværende lokaler utløper i 2020.

Eidsvoll tannklinikk har 5 behandlingsrom og mangler tilstrekkelig behandlingsskapasitet for å dekke behovet for tannhelsetjenester til befolkningen i området på en god måte. Leiekontrakten gikk ut i 2017, og gårdeier ønsket ikke å inngå en kortere leieperiode enn opsjonsperioden på 5 år. I tillegg til manglende behandlingsskapasitet er bygget lite egnet til tannklinikk og har dårlig inneløst klima, slik at det er stort behov for å bygge ny klinikk.

Befolkningsveksten må hensyntas ved planleggingen av ny klinikk. Tannhelsestatus for barn og ungdom tilhørende Eidsvoll tannklinikk er lavere enn gjennomsnittet for fylkeskommunen. Med utgangspunkt i tannhelsestatus og befolkningsvekst er det behov for 9 behandlingsrom i den nye klinikken.

Tjenestetilbudet til befolkningen i øvre deler av Romerike er utfordrende når det gjelder kapasitet. Kapasiteten på Eidsvoll tannklinikk er som beskrevet maksimalt utnyttet, og det er ventelister for behandling. Ved årsskiftet var det 800 pasienter på venteliste for behandling på Eidsvoll tannklinikk. For å håndtere kapasitetsproblemene og ivareta et tilfredsstillende tjenestetilbud, har vært nødvendig å overføre pasientgrupper midlertidig fra Eidsvoll til Jessheim tannklinikk.

Overføringen er kun av midlertidig karakter, fordi befolkningsveksten i Ullensaker er stor, og Jessheim tannklinikk vil ikke ha kapasitet til å betjene de tilførte pasientgruppene mer enn en kort periode.

Tannhelsetjenesten ser det som nødvendig at det blir bygget en ny klinikk på Øvre Romerike på Eidsvoll eller Råholt, som beskrevet i økonomiplanen for 2017 -2020. Investeringskostnaden til ny klinikk for øvre deler av Romerike er anslått til 20 mill. kr. I tillegg til kostnadene til investering vil det påløpe kostnader til utkjøp fra nåværende leieavtale. Årlige leiekostnader er pr i dag 230.000 kr. Et mulig utkjøp fra leieavtalen vil kunne gi et sted mellom 700.000 og 950.000 kroner i merkostnader avhengig av tidspunkt for innflytting i ny klinikk. Tannhelsetjenesten har ingen aktuelle lokaler som kan egne seg til et nytt prosjekt, og ut fra erfaringene fra 2016 er det lite utbud av egnede lokaler i området så det må påregnes ekstra tid i forprosjektfasen.

Med bakgrunn i redegjørelsen av behovene for nye etableringer av tannklinikker i planperioden 2017 – 2020 vurderer rådmannen det slik at de klinikkprosjektene som er beskrevet i økonomiplan for 2017 – 2020 igangsettes i samsvar med tidligere vedtak i fylkestinget i sak 116/16.

Oslo, 1.8.2017
Tron Bamrud
fylkesrådmann

Saksbehandler: Kirsten Nerheim Ahlsen

Dato: 31.01.2017
Arkivref: 2017/1914-1

Saksnr	Utvalg	Møtedato
84/17	Fylkesting	18.09.2017
40/17	Hovedutvalg for samferdsel	06.09.2017
11/17	Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	04.09.2017
10/17	Eldrerådet	04.09.2017

Status og plan for utvikling av bestillingstransporttilbudet i Akershus

Forslag til innstilling

- Fylkestinget tar Ruters forslag til tiltak for å øke bruken av dagens bestillingstransporttilbud til orientering og forventer at tiltakene igangsettes raskt.*
- Fylkestinget ber om en helhetlig plan fra Ruter AS for utviklingen av bestillingstransporttilbudet på kort sikt fram mot 2020. Planen skal inneholde vurdering av dagens tilbud, konkrete planer for videre utvikling og markedsføring av bestillingstransporttilbudet, samt kostnadsoverslag. Planen skal legges fram for fylkestinget i løpet av 1. kvartal 2018.*
- Fylkestinget forventer at Ruter legger vekt på å bidra til «mobilitet for alle» i sitt langsiktige strategiarbeid.*

Om saken

Saken er en oppfølging av vedtak i sak 116/16 i fylkestinget 19.12.2016:

Det legges fram en egen sak om status og planer for utviklingen av prosjektet RuterFlex (bestillingstransport). Saken skal belyse hvordan vi kan oppnå bedre dekning og rutetilbud i de deler av Akershus som per i dag ikke har den høyeste kollektivdekningen.

Ruter AS er bedt om å redegjøre for status på bestillingstransporttilbudet i fylket, skissere kostnader og beskrive videre planer for tilbudet i et kortsiktig og langsiktig perspektiv.

Saken følger også opp vedtak i sak 16/15 i fylkesutvalget 2.2.2015 hvor sju føringer for utviklingen av bestillingstransport ble vedtatt. De mest sentrale føringene er ambisjonen om at det skal være et minimumstilbud av transport til alle innbyggere i Akershus og at bestillingstransporten gradvis skal avlaste TT-ordningen. Fylkestinget vedtok også i sak 61/16 i

møte 13.6.16 at det forutsettes at Ruter legger vedtatte føringer til grunn for utviklingen av tilbudet.

Status i dag

Dagens bestillingstransport er ifølge Ruter «*et tilbud i et område, eller langs en gitt trasé som kun kjøres ved behov og det må bestilles (...). Dagens bestillingstransport tilbys på reiserelasjoner med lav etterspørsel og når markedsbehovet ikke er stort nok til å ha et fast tilbud med høy frekvens*». Pr. mai 2017 kjøres det bestillingslinjer i 13 av 22 kommuner i fylket.

Organiseringen og utvikling av bestillingstransporten blir finansiert gjennom driftstilskuddet til Ruter. Ruter ønsker å se bestillingstransporten i et integrert transportnettverk sammen med blant annet buss, trikk, T-bane, tog og båt.

Bestillingstransporttilbudet benyttes i dag i stor grad av dem som ikke er yrkesaktive, eldre og som er hjemme på dagtid. I tillegg er målgruppene i enkelte områder skolebarn og arbeidsreisende. Dagens bestillingstransport har varierende bruk. I Nes og Follo er passasjerbelegget relativt høy og stabilt. Men det har i de fleste områder vært en liten nedgang i antall reisende de siste fem årene. Enkelte steder som i Fet og i Lommedalen er det få eller ingen som benytter tilbudet. Ruter har foreløpig ikke undersøkt årsaken til dette.

Informasjon om bestillingstransporttilbudet er tilgjengelig på ruter.no. I tillegg er det trykket opp brosjyrer i enkelte områder som blant annet kommunene distribuerer. Alle minibusser som kjører linjene er merket «Bestillingstransport».

Ruter har pr. i dag ikke belyst kostnadene ved dagens bestillingstransport, men jobber nå med å klarlegge og kvalitetssikre dette.

Fylkeskommunen har også bedt Ruter skissere kostnader ved å innføre et minimumstilbud av bestillingstransport i hele fylket. Ruter svarer at konsekvenser ved å innføre et minimumstilbud av transport en gang pr. uke har vist seg krevende å overskue. Generelt er det slik at ved svakt trafikkgrunnlag vil bestillingstransport ofte være mer kostnadseffektiv enn både buss og taxi med tradisjonelle driftsformer. Linjer som har under fem passasjerer, eller en tilskuddsandel på over 80 % vurderes i utgangspunktet som ulønnsomme. Skal det tilrettelegges for et minimumstilbud i distriktene, vil kostnadene for bestillingstransporten være relativt høye dersom passasjergrunnlaget er lavt.

Ruters planer for utviklingen av bestillingstransporttilbudet på kort sikt (2017-2020)

Ruter mener det krever videre analyser og bedre beslutningsunderlag før det er mulig å legge frem en mer konkret plan for bestillingstransporttilbudet. De vil derfor komme tilbake med en mer utfyllende plan i løpet høsten 2017.

Ruter har beskrevet forslag til noen kortsiktige tiltak for å få økt bruk av bestillingstransporttilbudet:

- Vurdere utvidelse og/eller justering av eksisterende tilbud
- Synliggjøre dagens tilbud blant annet i oppdaterte informasjonsfoldere og i Ruters reiseplanlegger
- Forenkle og bedre bestillingsløsningene
- Trekke erfaringer fra relevante piloter, for eksempel i Nordre Aker. Her har Ruter satt i gang en ny bestillingstransportpilot. Prosjektet er et samarbeid med og finansiert av Oslo kommune for å skape en eldrevennlig by.

Ruters planer for bestillingstransport på lengre sikt (mot 2030)

Det er ulik definisjon på dagens bestillingstransport og fremtidens RuterFlex, slik den er beskrevet i Ruters strategidokument M2016. Ruter beskriver at fremtidens bestillingstransporttjeneste «skal bidra til at mobilitetsnettverket blir enda mer finmasket og relevant for flere kunder, ikke bare der markedsgrunnlaget er lite. Bestillingstransport er bare en del i det fremtidige mobilitetsmarkedet og vi må se det i sammenheng med utviklingen av det ordinære tilbudet og nye mobilitetstjenester som vil komme».

Ruter har også nylig gjennomført en organisasjonsendring. Den nye enheten *Mobilitetstjenester* arbeider blant annet med RuterFlex-konseptet og utvikling av nye mobilitetstjenester, herunder både videreutvikling av dagens bestillingstransport, samspill med samkjøring og bildelingsløsninger og selvkjørende kollektivtrafikk.

Bestillingstransport og TT-ordningen

Fylkestinget fattet i møte 21.10.10 sak 91/10 vedtak om at nye TT-søknader skal vurderes i forhold til bestillingstranspottilbudet, og har også satt som føring at bestillingstransporten gradvis skal avlaste TT-ordningen.

Både lokalt og nasjonalt er det gjort erfaringer som tilsier at store deler av dagens TT-brukere kan reise kollektivt dersom transporten er bedre tilrettelagt, både når det gjelder utforming og reisetidspunkt, slik som bestillingstransporttilbudet er. Bestillingstransport og TT-ordningen er begge en del av kollektivtilbudet i fylket. TT-transport er en kostbar ordning fordi den gir relativt få transporter pr. krone og kun er for en begrenset gruppe.

Vurderinger

Fylkesrådmannen registrer at det er bestillingstransport i kun 13 av kommunene i fylket, samt at det fortsatt er relativt få som benytter tilbudet. Ambisjonen om et minimumstilbud av transport i distriktene er ikke oppnådd. Kostnadene ved dagens tilbud, eller ved å innføre et minimumstilbud er ennå ikke belyst av Ruter.

Med en økende gruppe av eldre i samfunnet er det viktig å tilrettelegge transporttilbud. Mobilitet er et viktig aspekt ved velferd og livskvalitet. Fylkesrådmannen mener at det er viktig å se fylkeskommunens ansvar for TT-ordningen som en del av det samlede transportnettverket. Økt bruk av bestillingstransport kan gi bedre driftsøkonomi og «mer mobilitet for pengene» enn det TT-ordningen gjør i dag. Samtidig som et «åpent» transporttilbud kan nå flere innbyggere og bidra til å svare på utfordringer knyttet til en aldrende befolkning.

Ruter jobber aktivt med å nå målet om nullvekst i personbiltrafikken i de største byområdene, hvor det tas utgangspunkt i markedsvurderinger og kundebehov. Men i distriktene vil ikke fremkommelighet på veinettet, kjøproblematikk og lokale miljøutslipp være de store utfordringene. Her er målet i større grad å dekke et velferdsmessig behov for transport til de som ikke har noen alternativ transport, ikke nødvendigvis å erstatte privatbilene. Markedsmål og mer sosiale mål kan derfor trekke i ulike retninger når det gjelder hvordan man utformer transporttilbudet innenfor begrensede ressursene. Rådmannen forventer at Ruter legger vekt på å bidra til «mobilitet for alle» i sitt langsiktige strategiarbeid.

Fylkesrådmannen opplever at Ruter nå i større grad enn tidligere jobber mer aktivt med utvikling av bestillingstransport. Det er positivt at Ruter nå skal vurdere dagens tilbud og igangsetter kortsiktige tiltak for forhåpentligvis å øke bruken og kjennskap til det eksisterende

tilbudet. Spesielt er det positivt at Ruter skal se på informasjonstiltak, siden Rambøll (2014) har konkludert med at manglende informasjon og kunnskap om tilbudet er en viktig årsak til hvorfor bestillingstransporten ikke benyttes. Rådmannen mener dialog med aktuelle kommuner og andre relevante parter er viktig for å sikre god informasjon om tilbudet. Videre er det viktig med god dialog med (potensielle) brukere, kommuner og interessenter om behovet for bestillingstransport.

Ruter arbeider nå med utvikling av nye mobilitetstjenester, som selvkjørende busser og RuterFlex-konseptet. Det er rimelig å anta at dette på sikt vil åpne nye muligheter for å løse mobilitetsbehov for en større del av innbyggerne. Før den tid mener fylkesrådmannen det er behov for å se på bestillingstransporttilbudet i et kortsiktig perspektiv. Målgruppen vil først og fremst være eldre, spesielt i de som ikke har tilgang på annen transport og som bor i deler av Akershus som i dag ikke har den høyeste kollektivdekningen. Fylkeskommunen bør derfor forvente at Ruter legger frem en mer detaljert plan for utvikling av tilbudet for perioden 2017-2020 i løpet av høsten 2017. Planen bør inneholde vurdering av dagens tilbud, konkrete planer for videre utvikling og markedsføring av bestillingstransporttilbudet, samt kostnadsoverslag.

Oslo, 21.08.2017

Tron Bamrud
fylkesrådmann

Saksbehandler: Nina Gjervik

Utrykte vedlegg: Rapport evaluering av bestillingstransport i Akershus Rambøll 2014

Dato: 27.04.2017
Arkivref: 2016/8548-11

Saksnr	Utvalg	Møtedato
2/17	Eldrerådet	04.09.2017
3/17	Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	04.09.2017
5/17	Hovedutvalg for samferdsel	06.09.2017

Orientering - Strategi for å øke tilgjengelighet til kollektivtransporten for mennesker med nedsatt funksjonsevne - status og plan

Notatet gjelder

Fylkestinget fattet i møte 27.3.17, sak 32/17 følgende vedtak:

- *AFK skal utarbeide en strategi for å øke tilgjengeligheten til kollektivtransporten for mennesker med nedsatt funksjonsevne*
- *Arbeidet skal skje i samråd med FK råd og aktuelle organisasjoner for å sikre god brukermedvirkning*

Denne orienteringen beskriver kort status og plan for arbeidet med strategien.

Redegjørelse

Basert på mandat i saken har strategien som mål å:

- koordinere aktørenes innsats,
- velge fremtidige satsningsområder og
- foreslå mål og delmål

Videre bør strategien sikre fremtidig satsing på sammenhengende reiser og holdningsarbeid, informasjon- og veiledningstiltak, og kompetanse og kunnskap.

En arbeidsgruppe bestående av fylkeskommunens administrasjon, Ruter AS, Statens vegvesen og Akershus kollektivterminaler er etablert og har begynt arbeidet.

Grunnlaget for strategien skal utformes i arbeidsverksteder. Medlemmer av de fylkeskommunale rådene, aktuelle brukerorganisasjoner og andre relevante interessenter inviteres med på verksted og møter. Rådene vil holdes også fortløpende orientert om arbeidet.

Arbeidsverkstedene skal gjennomføres høst og vinter 2017, og strategien sendes ut på høring vår 2018. Endelig politisk behandling strategien er planlagt høst 2018.

Målet er å utvikle en overordnet strategi som blir førende for både Ruter AS, Statens vegvesen og Akershus kollektivterminaler. Samtidig skal den danne grunnlag for konkrete prioriteringer i arbeidet med budsjett og handlingsprogram for samferdsel.

Andre aktører som NSB er sentrale i transporttilbudet, men i første omgang er av utarbeidelse av en tilgjengelighetsstrategi begrenset til fylkeskommunens ansvarsområder.

Oslo, 21.08.2017

Tron Bamrud
fylkesrådmann

Saksbehandler: Rakel Hansen